

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 75 § i strålsäkerhetslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 75 § i strålsäkerhetslagen (RP 76/2023 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Vesa Pekkola, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Saara Karttunen, social- och hälsovårdsministeriet
- praktikant Maiju Vallittu, social- och hälsovårdsministeriet
- direktör Tommi Toivonen, Strålsäkerhetscentralen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- justitieministeriet
- försvarsministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att strålsäkerhetslagen ändras. Ändringarna gäller fortsatt användning av slutna strålkällor efter den tidsfrist som anges i lagen. Med slutna strålkällor avses strålkällor som innehåller ett radioaktivt ämne och vars konstruktion eller egenskaper hindrar det radioaktiva ämnet från att sprida sig i omgivningen.

Enligt propositionen kan det i ett säkerhetstillstånd som beviljats en verksamhetsutövare tillåtas användning av en sådan sluten strålkälla vars överensstämmelse med kraven har påvisats för mer än 40 år sedan. Förslaget innebär ett undantag från huvudregeln enligt vilken slutna strålkällor ska tas ur bruk senast 40 år efter det att deras överensstämmelse med kraven har påvisats. En förutsättning för fortsatt användning av en sådan sluten strålkälla är att man försäkrat sig om dess integritet och säkra användning och att det inte finns någon rimlig möjlighet att ta den slutna strålkällan ur bruk eller skaffa en ersättande sluten strålkälla.

Betänkande AjUB 3/2023 rd

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt hösten 2023 och senast den 15 december 2023. Om verksamhetsutövaren inom två månader från ikraftträdandet av lagen har ansökt om säkerhetstillstånd för en sluten strålkälla vars överensstämmelse med kraven har påvisats för minst 40 år sedan, får användningen av den slutna strålkällan fortsätta tills Strålsäkerhetscentralen har avgjort ansökan.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslås det att strålskyddslagen ändras så att användningen av slutna strålkällor under vissa förutsättningar kan fortsätta efter den tidsfrist på 40 år som föreskrivs i 75 § i strålsäkerhetslagen. Med slutna strålkällor avses strålkällor som innehåller ett radioaktivt ämne och vilkas konstruktion eller egenskaper hindrar det radioaktiva ämnet från att sprida sig i omgivningen.

I 75 § 4 mom. i strålsäkerhetslagen (859/2018) föreskrivs det att slutna strålkällor ska tas ur bruk senast 40 år efter det att deras överensstämmelse med kraven har påvisats. Enligt den föreslagna ändringen kan Strålsäkerhetscentralen i fortsättningen dock besluta tillåta fortsatt användning av en sluten strålkälla för högst fem år i sänder. Det förutsätter att den slutna strålkällans integritet och säkra användning har säkerställts samt att det inte finns någon rimlig möjlighet att ta den slutna strålkällan ur bruk eller skaffa en ersättande sluten strålkälla.

Försvarsministeriet anser i ett yttrande att den förlängda användningstiden på fem år är för lång och att det i regeringspropositionen inte tillräckligt noggrant anges hur riskerna för användning av slutna strålkällor som överskridit den maximala användningstiden på 40 år ska bedömas. Därför föreslås det i yttrandet att fortsatt tillstånd ska kunna beviljas för högst ett år i sänder förutsatt att det har gjorts en grundlig riskbedömning av den fortsatta användningen och att den kvarstående risk som den fortsatta användningen medför har godkänts.

Enligt utredning till utskottet har man stannat för en tidsfrist på fem år, eftersom det finns olika slutna strålkällor och användningsförhållandena varierar. Till exempel slutna strålkällor som används i laboratorier förblir i gott skick en längre tid, så det vore inte ändamålsenligt att ansöka om ett nytt fortsatt tillstånd med ett års mellanrum. Dessutom förutsätter fortsatt användning enligt propositionen alltid prövning från fall till fall och förutsättningarna för beviljande av tilläggstid är strikta. Tilläggstid kan enligt förslaget beviljas endast om en säker användning av en sluten strålkälla har säkerställts.

Sammantaget anser utskottet att propositionen är ändamålsenlig och motiverad och tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 76/2023 rd utan ändringar.

Betänkande AjUB 3/2023 rd

Helsingfors 9.11.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Saara-Sofia Sirén saml
vice ordförande Lauri Lyly sd
medlem Fatim Diarra gröna
medlem Tuomas Kettunen cent
medlem Mikko Lundén saf
medlem Anders Norrback sv
medlem Olga Oinas-Panuma cent
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Jorma Piisinen saf
medlem Mikko Polvinen saf
medlem Tere Sammallahti saml
medlem Timo Suhonen sd
ersättare Mia Laiho saml
ersättare Ville Valkonen saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.